

Scherpenzeel zoekt breed politiek commitment van Barneveld voor minimaal 15 jaar ten aanzien van de volgende aspecten / wensen / beoogde uitkomsten:

Autonomie en Zeggenschap / Kernenbeleid

*In de huidige situatie heeft Scherpenzeel volledige zeggenschap, zowel in financieel opzicht als beleidsinhoudelijk en is de democratische legitimatie geborgd in de Gemeentewet. Uiteraard streeft Scherpenzeel naar behoud van zo veel mogelijk **formele** zeggenschap en (financiële) beleidsruimte.*

In dat kader heeft onze raad zich tijdens de Technische Briefing op 8 maart jl. laten voorlichten door mr. dr. Joost Westerweel, recent gepromoveerd op de bestuursrechtelijke aspecten van kernenbeleid aan de Universiteit Leiden¹. Dhr Westerweel stelt dat delegatie aan natuurlijke personen niet is toegestaan, en ziet (althans binnen het huidige wettelijk kader) het gemeentelijke commissiestelsel als enige formele mogelijkheid om dit vorm te geven (art. 82 t/m 86 Gemeentewet).

Tijdens de Inspiratiesessie die door GS werd georganiseerd op 31 maart is dit bevestigd door Dr. Gert-Jan Leenknecht, Tilburg University.

- De formele zeggenschap van de Scherpenzeelers wordt gewaarborgd met delegatie van bevoegdheden via het gemeentelijke commissiestelsel op grond van art. 82 t/m 86 Gemeentewet waartoe ook financiële beleidsruimte (budget) voor de kern Scherpenzeel wordt ingeregeld en concrete mandaten worden verleend.
- Daarbij dient aandacht te zijn voor het voorkomen van administratieve lastendruk / rompslomp bij overdracht van bevoegdheden en budget; anderzijds moet de overdracht democratisch gelegitimeerd zijn en in financiële zin gecontroleerd worden.
- Voor de overige kernen binnen de gemeente Barneveld, kan, al dan niet in samenspraak met de inwoners van de betreffende kernen, tot een afwijkende inrichting van het kernenbeleid worden gekozen. Scherpenzeel heeft hierover geen mening.
- Ter verduidelijking van het Plan van Aanpak op dit punt: Scherpenzeel zal uiteraard actief meewerken aan het invullen van het gemeentelijk commissiestelsel voor Scherpenzeel, de invulling van eventuele afwijkende constructen voor de overige kernen zal Barneveld deze uitwerking op zich nemen.
- Gegeven de ongelijkheid in vermogenspositie van beide gemeenten en de grondposities die de afgelopen jaren zijn opgebouwd is het reëel een deel van de middelen die Scherpenzeel inbrengt exclusief te alloceren voor Scherpenzeel. Uitgangspunt is dat minimaal de huidige reserve grondexploitaties en het accres daarvan op basis van de huidige grondposities voor Scherpenzeel wordt geormerkt in het kader van het dorpsbudget van de te vormen bestuurscommissie.
- Additionele bijdragen vanuit GS in het kader van de nieuw te vormen gemeente worden voor 50% aan het Scherpenzeelse dorpsbudget toegevoegd. Deze gelden zijn immers bedoeld om de relatie / interne samenhang binnen de nieuw te vormen gemeente te bestendigen en zouden dan ook aan beide huidige gemeenten in gelijke mate ten goede moeten komen.
- Scherpenzeel behoudt inhoudelijke beleidsruimte ten aanzien van de onderwerpen uit de toekomstvisie Scherpenzeel (wonen, werken, leven). Ruimtelijke beleidskeuzes uit de Omgevingsvisie, Energievisie, RES etc. worden gerespecteerd.

Voorzieningen

- Kulturhus de Breehoek en de zelfstandige bibliotheek vormen de spil in het Scherpenzeelse voorzieningenniveau. De beoogde optimalisatie, die van De Breehoek het sportief, cultureel, maatschappelijk en bestuurlijk centrum van Scherpenzeel gaat maken, wordt doorgezet om zo het toekomstperspectief van De Breehoek te verbeteren. Daarbij wordt een beroep gedaan op een bijdrage van de provincie in de noodzakelijke verbouwing van De Breehoek.
- Ook welzijns- en sportvoorzieningen zoals De Inloop, Sportpark De Bree, de diverse sport- en spelvoorzieningen in de wijken en Zwembad 't Willaer vervullen in Scherpenzeel een belangrijke plek in de gemeenschap, onder meer door de inzet en betrokkenheid van vrijwilligers.

- Scherpenzeel zet in op (minimaal) het behoud van de Scherpenzeelse voorzieningen. Concreet vraagt Scherpenzeel garanties voor instandhouding van De Breehoek, een volwaardige bibliotheek in Scherpenzeel en de continuering van bestaande exploitatiebijdragen en financiële afspraken met het zwembad, de diverse sportverenigingen en maatschappelijke en culturele organisaties in Scherpenzeel.

Dienstverlening

- De gemeente Barneveld werkt binnen het sociaal domein met verschillende teams, ieder vanuit de eigen expertise. De gemeente Scherpenzeel hecht veel waarde aan zijn integrale werkwijze. De (dagelijkse) aanwezigheid van een integraal sociale team in de gemeente Scherpenzeel met versterkte focus op preventie en netwerksamenwerking tussen ketenpartners blijft behouden.
- De nabijheid van de overheid is een uitgangspunt wat past in onze verhouding met de samenleving. Het moet voor inwoners eenvoudig zijn om direct contact met de overheid te hebben in de eigen omgeving. De griffie en gemeenteraad van de nieuwe gemeente zetelt daarom in Scherpenzeel, conform het model Leidschendam-Voorburg. Voor informerende / opiniërende raadsbijeenkomsten die (enkel) op een andere kern betrekking hebben kan hiervan uiteraard worden afgeweken.
- Dit beleid trekken we door in de hele organisatie waarbinnen we het principe hanteren: je werkt daar waar je nodig bent. De afstand tussen inwoners en gemeente blijft daarmee zo klein mogelijk. De gemeentelijke dienstverlening, wethouderssprekuren en klantcontact in de gemeente Scherpenzeel blijft behouden door het creëren van een front-office in De Breehoek.

Personeel en organisatie

- Bij de integratie van de beide organisaties zetten wij v.w.b. de overgang van onze medewerkers in op scenario 2, d.w.z.: reeds bij aanvang van de nieuwe gemeente een passende organisatie gereed te hebben. Dit is uiteraard onder voorbehoud van instemming hiermee van de vakbonden (de gezamenlijke lokaal overleggen).
- Bestuur en organisatie van Scherpenzeel gaan uit van een reguliere herindeling waarbij in onderling overleg wordt gezocht naar de optimale organisatiestructuur, naar een overeenstemming over ambitieniveau, beleidsharmonisatie en een sociaal statuut waarbij de medewerkers van de gemeente Scherpenzeel niet worden achtergesteld ten opzichte van hun Barneveldse collega's. Dit vraagt gezamenlijk overleg over de optimale organisatiestructuur en om een brain-drain te voorkomen.
- Beide gemeenten kunnen op punten van elkaar leren. In de beleidsuitgangspunten, werkprocessen en uitvoeringspraktijk moet gezocht worden naar de flexibiliteit en maatwerkbenadering die nu in Scherpenzeel wordt geboden.
- Om de schijn van annexatie te vermijden moet het naamgevingsproces recht doen aan de meer autonome positie van de dorpen in de nieuw te vormen gemeente. Tevens moet de naamgeving toekomstbestendig zijn richting eventuele volgende schaalvergrotingen.
- Scherpenzeelers kunnen alleen Scherpenzeeler blijven als hun kinderen in Scherpenzeel worden geboren en hun gezinsleden in Scherpenzeel worden begraven. In de gemeentelijke basisadministratie wordt de plaatsnaam aan de gemeentenaam toegevoegd (geboren in Scherpenzeel, gemeente X).

Financiën

- Wij gaan gezamenlijk in overleg met Gedeputeerde Staten over de dekking van de meerkosten voortvloeiende uit de transitie naar de nieuw te vormen gemeente.
- De fusie mag niet leiden tot verdere lastenverzwaring voor de inwoners van onze gemeente.
- We vinden het belangrijk om samen te werken aan een toekomstbestendige gemeente. Beide gemeente zullen daarom op basis van het financieel meerjarenperspectief in de Kadernota's 'Schoon door de poort' gaan.
- Provincie Gelderland wordt om (inhoudelijk en financieel) commitment gevraagd ten aanzien van het structurele karakter van de hierboven gestelde inhoudelijke keuzes.

ⁱ Presentatie terug te kijken via deze [link](#) . De presentatie is tevens als bijlage 2 opgenomen.

Lokale democratie, binnengemeentelijke decentralisatie en het institutionele staatsrecht

Mr. dr. Joost Westerweel, MA

Universiteit Leiden

Proefschrift: Lokale democratische innovatie

- ▶ Aanleiding: flinke toename van lokale initiatieven die burgers meer bij het gemeentebestuur willen betrekken.
- ▶ In hoeverre zijn deze initiatieven binnen het wettelijk kader te realiseren?
 - Institutioneel staatsrecht
- ▶ Vragen ophalen uit praktijk: vier case studies met vier verschillende invalshoeken
 - Vertegenwoordigen
 - Controleren
 - Budgetteren
 - Besturen

Binnengemeentelijke decentralisatie

- ▶ Juridische zeggenschap kan op verschillende manieren worden gedecentraliseerd binnen gemeenten
 - Mandaat
 - Delegatie
- ▶ Delegatie moet verlopen via het gemeentelijke commissiestelsel (artt. 82 t/m 86 Gemeentewet)
 - Artikel 83: bestuurscommissies
 - Geen delegatie aan privaatrechtelijke rechtspersonen

Mogelijkheden en grenzen I

Er is veel mogelijk

- ▶ Bevoegdheden mogen in beginsel gedelegeerd worden.
- ▶ Vormgeving en samenstelling van bestuurscommissies is geheel vrij.
- ▶ Naast formele inkleding kunnen er informele afspraken gemaakt worden
 - Al dan niet vastgelegd in een convenant o.i.d. waar partijen zich aan houden.
 - Zelfs ten aanzien van het besteden van financiële middelen.

Mogelijkheden en grenzen II

Er zijn ook grenzen

- ▶ Bepaalde bevoegdheden mogen niet gedelegeerd worden.
- ▶ Bestuurscommissies hebben afgeleide bevoegdheden (kunnen geen nieuwe bevoegdheden creëren).
- ▶ Bestuurscommissies leggen verantwoording af aan het orgaan dat hen instelt
 - De wet zegt niets over hoe dat moet.
- ▶ Gedualiseerde structuur geldt ook voor het commissiestelsel.